

Tartalom

Összefoglalás.....	2
Demográfiai helyzet.....	2
Munkaerőpiac.....	3
Gazdasági szervezetek.....	6
Beruházás.....	7
Mezőgazdaság.....	8
Ipar.....	10
Építőipar.....	12
Lakásépítés.....	14
Turizmus.....	15
Közúti közlekedési balesetek.....	16

További információk, adatok (linkek)

Elérhetőségek

Összefoglalás

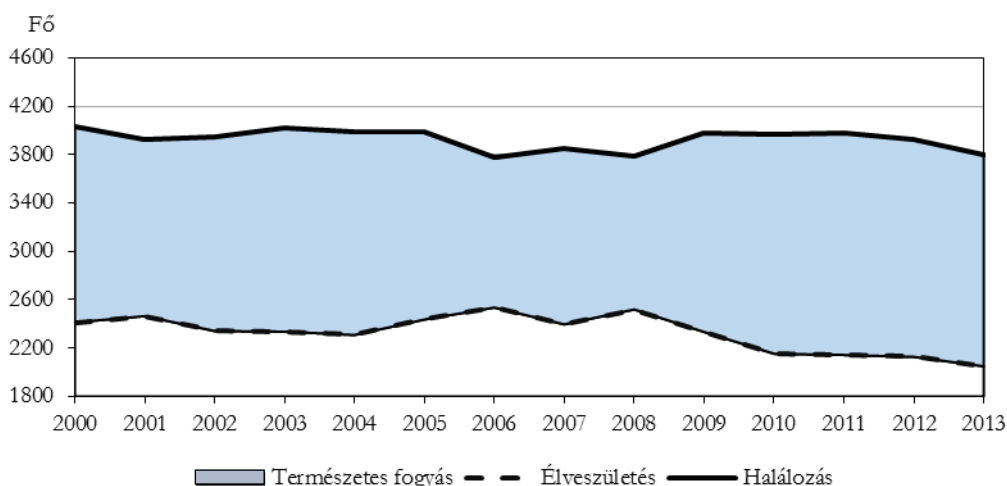
A megyében 2013-ban is ellentétes képet mutattak a gazdasági és társadalmi folyamatok. Az élveszületések és a halálozások száma is csökkent, ennek ellenére az országoshoz hasonlóan lassult a népességfogyás üteme. A munkaerő-piaci helyzet tovább romlott, nőtt a munkanélküliség, s a foglalkoztatottak száma enyhén mérséklődött. A bruttó átlagkeresetek az országosnál erőteljesebben emelkedtek ugyan, de még így is jelentősen elmaradtak attól. A társas vállalkozások számának fogyását az önálló vállalkozók állománybővülése kompenzálta, így ugyanannyi gazdasági szervezetet regisztráltak, mint egy évvel korábban. Beruházásokra a szervezetek többet fordítottak, de országos viszonylatban továbbra is az egyik legalacsonyabb a megyei érték. A növénytermesztés hozamai kedvezően alakultak, a főbb állatfajok közül viszont a sertések száma jelentősen csökkent. A megyei székhelyű ipari szervezetek produktuma az országos tendenciától eltérően jelentősen visszaesett. A feldolgozóipar volt továbbra is a húzóágazat, alágazatai közül csupán a gépipar és az egyéb feldolgozóipar tudta növelni kibocsátását. Az építőipari teljesítmény átlagon felüli mértékben nőtt, s a szerződésállomány erőteljes növekedése is pozitív változást jelez. A megyében minden korábbit meghaladóan csökkent az átadott lakások száma, s a kiadott építési engedélyeké is stagnálást, csökkenést vetít előre. Elsősorban a külföldi forgalom erősödéséből eredően nőtt a megye kereskedelmi szálláshelyeinek forgalma. Kedvező, hogy nem csupán az éjszakák száma növekedett, az átlagos tartózkodási idő is hosszabbodott. 2013-ban az országossal ellentétben kevesebb baleset történt a megye közútjain.

Demográfiai helyzet

2013. január-decemberben az előzetes adatok alapján Magyarországon egyaránt kevesebben (88 700) születtek és hunytak el (126 800) mint az előző évben, így a népességfogyás üteme 2,7%-kal javult.

1. ábra

Főbb népmozgalmi folyamatok

Az országoshoz hasonlóan Zala megye népmozgalmi folyamatai is kedvezően alakultak. A megyében 2013-ban 2050 csecsemő jött a világra és 3800-an hunytak el. A népességfogyás 2,4%-kal lassult, ami a születések 3,7%-os, és a halálozások 3,1%-os csökkenésének eredménye. A csecsemőhalandóság alig felére esett vissza (46%).

A megyében a természetes fogyás üteme az első félévben javult, míg a másodikban az előző év azonos időszakához képest kedvezőtlenebbül alakult. Az első negyedév pozitív változásokat hozott, ugyanis a halálesetek számának csökkenése meghaladta a születéseket, az év második felében a halálozások növekedésének ütemét nem tudta ellensúlyozni a harmadik negyedéves (12%-os) születésszám-növekedés sem.

A házassági kedv növekedett a megyében, az előző évhez képest 2013-ban 2,5%-kal több, összesen 900 pár kötötte össze életét anyakönyvvezető előtt. Ezen belül is az esküvők szempontjából preferált április-szeptemberi időszakban 6,0%-kal nőtt a házasságkötések száma.

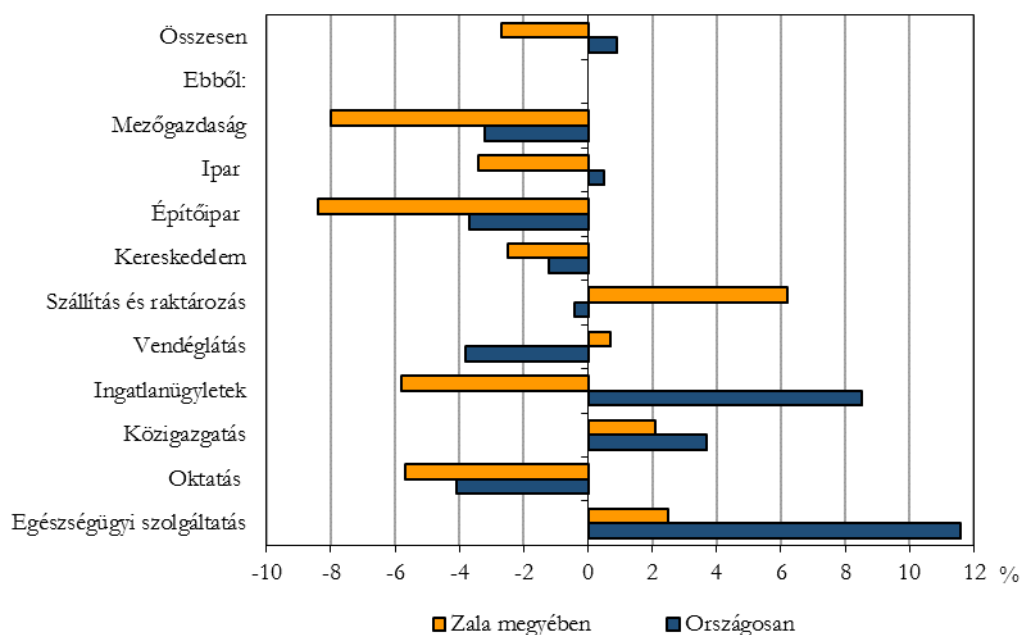
Munkaerőpiac

A Központi Statisztikai Hivatal munkaerő felmérésének adatai szerint az elmúlt év utolsó negyedévében az ország 15–74 éves népességéből 4,4 millió fő tartozott az aktívak közé, akik több mint kilenczede foglalkoztatotti jogviszonyban állt. A foglalkoztatottak száma egy év alatt 2,7%-kal (107 ezer fő) növekedett, s ennek következtében foglalkoztatottsági ráta 52,7%-ra, az aktivitási arány pedig 58,0%-ra emelkedett. Zalában 130,5 ezer fő tartozott az említett csoportba, s közülük 115,6 ezer főt foglalkoztattak. 2012. negyedik negyedévéhez viszonyítva a foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma is csökkent, utóbbi a nagyobb mértékben. A foglalkoztatási ráta így 52,5%-ot, a munkanélküliségi 11,4%-ot tett ki. Mindkét mutató kedvezőtlenebb az országosnál.

Az intézményi munkaügyi adatgyűjtés alapján az országban 2,7 millióan álltak alkalmazásban a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, létszámtól függetlenül a költségvetési és társadalombiztosítási intézményeknél, valamint a megfigyelt nonprofit szervezeteknél, 24,5 ezerrel többen mint 2012-ben. Zala megyében ugyanakkor 2,7%-kal 57 515 főre csökkent az alkalmazottak száma. Kétharmaduk a versenyszférában dolgozott, ahol számuk egy év alatt 3,9%-kal fogyott, míg a költségvetés területén 2,2%-os növekedés történt. Utóbbi a közfoglalkoztatás is befolyásolta. Tavaly 2221 közfoglalkoztatott dolgozott a megyében, s közülük több mint 1700 fő a bentlakás nélküli szociális ellátásban (főként idősek és betegek otthoni látogatása, segítése). A munkavállalók fennmaradó, kevesebb mint 3%-a a nonprofit szektorban dolgozott.

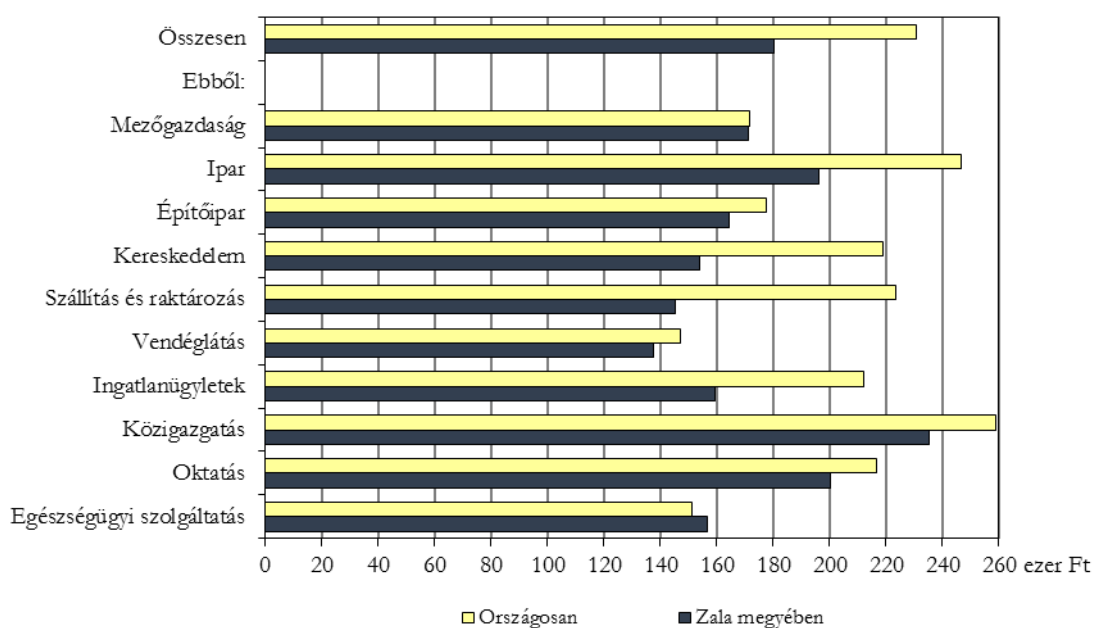
Az egyes nemzetgazdasági ágakat tekintve továbbra is a feldolgozóipar és az egészségügyi szolgáltatás a két legnagyobb foglalkoztató, ahol a foglalkoztatottak negyede, illetve 14%-a dolgozott. A feldolgozóiparon belül a gépiparban, valamint az élelmiszeriparban dolgoztak a legtöbben. 2012-höz viszonyítva a termelő ágakban az energiaipar, valamint a víz- és hulladékgazdálkodás kivételével mindenütt csökkent az alkalmazottak száma. A foglalkoztatottak több mint hattizede a szolgáltatási szektorban talált munkát, az ágazatok legnagyobb részénél szintén létszámvesztés mutatkozott. Néhány területen – szállítás és raktározás, vendéglátás, közigazgatás, egészségügyi szolgáltatás – gyarapodás történt, ami a szállítás és raktározásban volt a legerőteljesebb, 6,2%.

Az alkalmazásban állók számának változása főbb nemzetgazdasági áganként 2012. évhez viszonyítva

Tavaly a bruttó átlagkereset 180,4 ezer forint volt a megyében, ami 50,3 ezer forintra maradt el az országostól. Ezen belül a versenyszférában dolgozók fizetése 176,2 ezer, a költségvetési szerveknél pedig 189,6 ezer forintot tett ki. Egy év távlatában a bruttó átlagbér az országosnál erőteljesebben, 4,2%-kal nőtt a megyében. Nemzetgazdasági ágakat tekintve a legmagasabb átlagkereset (392,5 ezer forint) továbbra is az energiaipart jellemezte, míg a vendéglátásban nem érte el a 138 ezer forintot.

Havi bruttó átlagkereset, 2013

Az átlagos, családi kedvezmény nélkül számított nettó átlagkereset 118,1 ezer forintot tett ki, ami 5,0%-os növekedése ellenére az országos nyolctizedét sem érte el. A legrosszabbul (vendéglátás) és a legjobban (energiaipar) fizető nemzetgazdasági ágak között közel háromszoros a különbség. A megyében a szellemi dolgozók átlagosan 155,0 ezer, a fizikaiak pedig 92,6 ezer forintot vihettek haza havonta.

A pénzbeli és természetbeni juttatásokat is figyelembe véve az átlagos havi munkajövedelem egy év távlatában 4,6%-kal 192,4 ezer forintra nőtt. Az egyéb munkajövedelem aránya átlagosan 6,3% volt, ami a szekunder ágazaton belül a bányászat, valamint a víz- és hulladékgazdálkodás gazdasági ágban (12%), a terciér ágazaton belül pedig a szállítás és raktározásban volt a legmagasabb (19%).

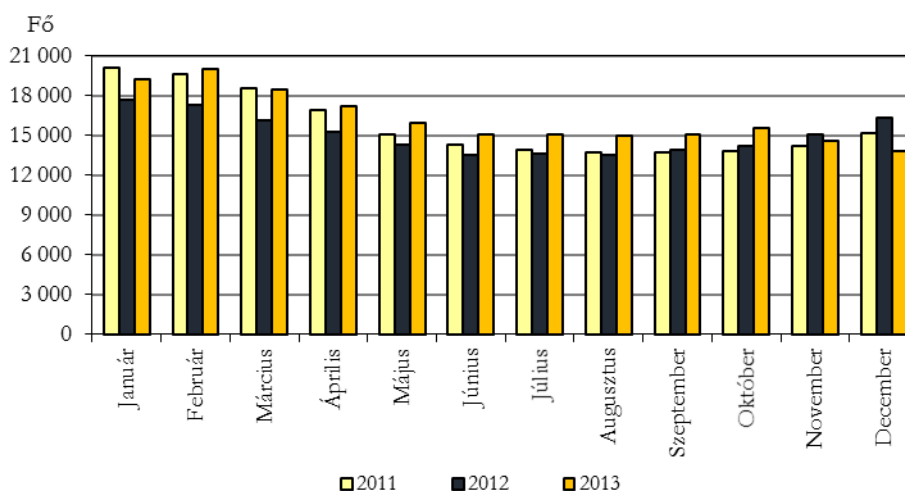
A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint 2013 decemberében 414 ezer fő álláskeresőt tartottak nyilván az országban, 155 ezer fővel kevesebbet, mint egy évvel korábban. Zalában az átlagosnál kisebb arányban, 15%-kal fogyott a munkát keresők száma, s az időszak végén 13 866 fő tartozott e kategóriába. (Minden megyében csökkenés történt, a legnagyobb mértékű – 44% – Győr-Moson-Sopronban, a legkisebb pedig Zalában.). Az iskolai végzettséget tekintve 35%-uk legfeljebb nyolc általánossal rendelkezik, s mindössze 4,6%-uk (638 fő) diplomás. Az álláskeresők 53%-a a férfiak közül került ki, számuk az átlagosnál kisebb mértékben (12%) csökkent.

Az elhelyezkedni kívánók közül minden kilencedik személy (1484 fő) pályakezdő, ők tizedével voltak kevesebben az előző évinél. Közülük minden második legalább érettségizett, és 97-nek diplomája is van. A fiatal, 25 év alatti álláskeresők száma is kedvező irányban változott, közel ötödével voltak kevesebben mint egy évvel korábban. Az összetételt tekintve a többi korosztály esetében nem történt lényeges változás, az álláskeresők 42%-a volt 45 év feletti, ami magasabb az országosnál. A munkát keresők közül 377 fő megváltozott munkaképességű, számuk több mint harmadával csökkent. Közülük minden második legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezett, illetve több mint négytizedük 54 év feletti volt.

A munkát kereső ellátottak közel háromtizede szociális ellátásban, minden kilencedik álláskeresősi járadékban, 732 fő pedig nyugdíj előtti álláskeresősi segélyben részesült.

4. ábra

Az álláskeresők számának alakulása Zala megyében

December végén 3229 bejelentett betöltetlen álláshely volt a megyében, ami a téli közmunka-program beindításának köszönhetően közel 3,5-szerese az előző évinek. Egy álláshelyre átlagosan 4 munkanélküli jutott, közel annyi mint országosan.

A munkanélküliség főbb jellemzői kirendeltségenként, 2013. december

Kirendeltség	Nyilvántartott álláskeresők száma			Pályakezdő álláskereső, fő	Álláskeresők aránya ^{a)}		
	fő	2012. decemberi	2013. novemberi		százalék	változás	
		százalékában				2012. decemberhez	2013. novemberhez
						viszonyítva, százalékpont	
Zalaegerszeg	4 815	89,4	92,3	531	9,6	-1,6	-0,8
Nagykanizsa	4 424	82,5	98,0	437	12,1	-2,4	-0,3
Keszthely	2 068	89,1	93,1	240	9,0	-2,4	-0,7
Lenti	891	98,8	96,3	81	10,0	0,9	-0,4
Letenye	854	71,4	89,1	90	12,2	-3,5	-1,5
Zalaszentgrót	814	71,3	99,8	105	11,6	-3,4	-0,1
Összesen	13 866	85,0	94,6	1 484	10,5	-2,0	-0,6

a) Nyilvántartott álláskeresők a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva.

A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya 10,5% volt az időszak végén, amely az előző évhez képest az országosnál kisebb mértékben, de javult. A zalaszentgróti és letenyei kirendeltségek vonzáskörzetében csökkent a legnagyobb mértékben (közel háromtizeddel) az álláskeresők száma, ennek ellenére utóbbiban a legmagasabb (12,2%) a munkanélküliségi ráta.

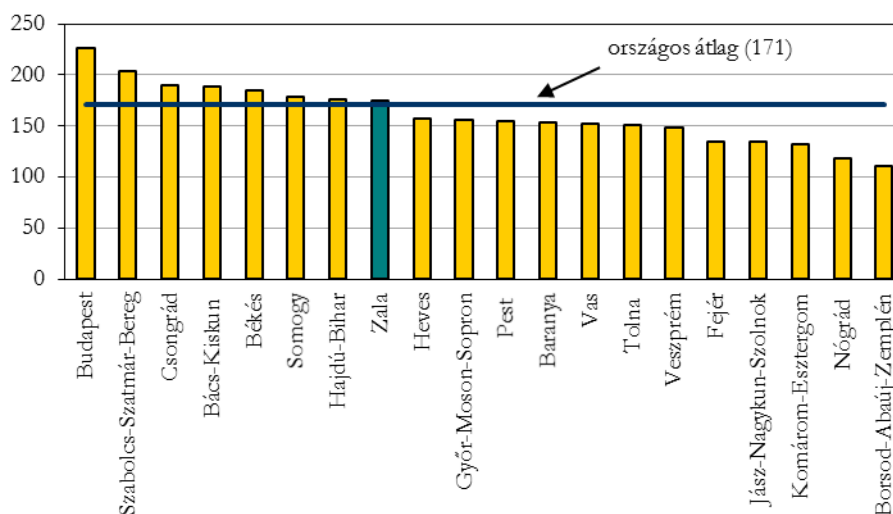
Gazdasági szervezetek

2013 december végén 53 563 gazdasági szervezetet regisztráltak Zala megyei székhellyel, lényegében ugyanannyit mint egy évvel korábban. (Országosan 1,2%-kal növekedett a szervezetszám.) A vállalkozások száma kissé több mint 2012-ben, ami az önálló vállalkozók 0,8%-os állománybővülésének eredménye (társas vállalkozást 2,1%-kal kevesebbet tartottak nyilván). A közel 49 ezer vállalkozás több mint háromnegyede önálló vállalkozóként volt bejegyezve. A népesség számának csökkenése következtében emelkedett a vállalkozássűrűség. Az időszak végén a megyében ezer lakosra 175 vállalkozás jutott, mely az országosnál négyvel kedvezőbb.

A társas vállalkozások közül továbbra is a kft-k alapítása a legnépszerűbb, számuk egy év alatt 0,4%-kal gyarapodott, ennek ellenére közel kétharmados arányuk elmarad az országostól. Az időszak végén 3422 ezer betéti társaság és 115 részvénytársaság volt a megyében.

A társas vállalkozások létszám-kategóriánkénti összetétele alig változott, vagyis 93%-uk továbbra is a legfeljebb 9 főt foglalkoztató ún. mikrovállalkozások közé tartozott, amely kissé alacsonyabb mint országosan. Az átlagosnál erőteljesebben (5,3%) csökkent a 10–49 fős létszám-kategóriájú társas vállalkozások száma, s így arányuk 5,8%-ot tett ki. Mindössze 23 olyan társas vállalkozás volt a megyében, ahol a dolgozók létszáma elérte a 250 főt, ami az országos állomány 2,6%-át jelentette.

Ezer lakosra jutó vállalkozás, 2013. december 31.

Főtevékenységük alapján a 11 501 társas vállalkozás több mint háromnegyede valamely szolgáltatási ágban volt bejegyezve, ezen belül legtöbbször a kereskedelem, gépjárműjavításban, illetve a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben (hányaduk a társaságok 22, valamint 14%-át tette ki). A feldolgozóiparban 1071, az építőiparban 1000 társas vállalkozást regisztráltak.

2013. december 31-én 37 474 önálló vállalkozó volt a megyében. Legnagyobb hányaduk (46%) mellékfoglalkozásuként, 32%-uk főfoglalkozásuként, 22%-uk pedig nyugdíj mellett végezte tevékenységét. Az őstermelők kötelező adószám kiváltásának következtében az önálló vállalkozók négytizede a mezőgazdaságban volt bejegyezve. Főtevékenységük alapján egyaránt 12%-ukat a vendéglátásban, illetve az ingatlanügyletek gazdasági ágban regisztrálták. A magánvállalkozások közül mindössze 62-en voltak, akik legalább 10 főt foglalkoztattak.

Az év végén 3911 nonprofit szervezet volt Zalában. Mintegy négytizedük érdekképviselőt látott el, közel harmaduk az ingatlanügyletek gazdasági ágban, 18%-uk a művészet, szórakoztatás, szabadidő területén tevékenykedett, míg a többi ágazat súlya elenyésző.

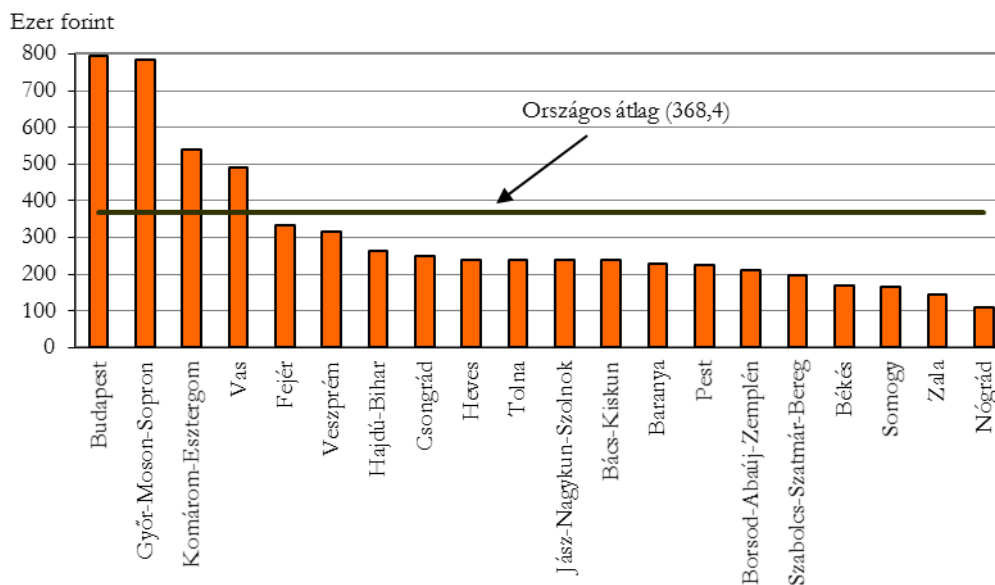
Beruházás

A legalább 5 főt foglalkoztató gazdasági szervezetek beruházási teljesítménye 2013-ban folyóáron országosan 15%-kal nőtt. A megyék közül Győr-Moson-Sopron és Vas kivételével (ahol jelentős projektek fejeződtek be), mindenütt többet költöttek beruházásokra, mint egy évvel korábban. A legnagyobb mértékű, 1,6-szeres emelkedés Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében történt. Az országos fejlesztésekből közel négytizedes részesedéssel bíró fővárosban több mint ötödével bővült a teljesítményérték.

Zalában az első félévi csökkenést az év második felében erőteljes növekedés követte, így tavaly a legalább öt főt foglalkoztató megyei székhelyű szervezetek 40,3 milliárd forintot fordítottak beruházásokra, mely folyóáron 7,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

Egy lakosra 143,3 ezer forint teljesítményérték jutott, mely az országosnak mindössze négytizedét tette ki. A mutató Budapesten volt a legmagasabb, de a számottevő csökkenés ellenére is Győr-Moson-Sopron továbbra is a rangsor elején áll. A zalai mutatószám viszont Nógrád után a második legkisebb értéket képviselte.

Egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték, 2013

A beruházások 53%-át az épületek és egyéb építmények építése, 45%-át a belföldi- és import gépek, berendezések, járművek beszerzése jelentette. Előbbiekre 21,2 milliárd forintot fordítottak, ugyanannyit, mint egy évvel korábban. Az átlagnál kétszer nagyobb mértékben nőtt viszont a belföldi gépbeszerzések összege, míg az import gépeké megegyezett a beruházások átlagával. Az év során import járművekre másfélszer többet fordítottak, mint egy évvel korábban, nagysága megközelítette a 4,4 milliárd forintot. Kissé emelkedett az ültetvények, erdők, a tenyésztés- és ígás állatok, valamint a föld, telek és más termelőeszközök beszerzésére fordított összeg is, de még így is alig haladta meg az egymilliárd forintot.

2013-ban a beruházások harmada az iparban realizálódott, a fejlesztések összege azonban 12%-kal alacsonyabb az egy évvel korábinál. Ezen belül továbbra is a feldolgozóipari befektetések domináltak, bár e szervezetek több mint egyötöddel kevesebbet investáltak új tárgyi eszközökbe. Az ipari ágazatok közül mindössze a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás területén volt 17%-os emelkedés. Az építőipari fejlesztések 4,5-szeresükre emelkedtek, így a megyei befektetések mintegy tizede ebbe a nemzetgazdasági ágba került. A mezőgazdaság beruházásai másfélszeresükre nőttek egy év alatt, ahol a gép és jármű beszerzések domináltak, s a jelentős emelkedés következtében arányuk már meghaladta a 15%-ot. A humán-egészségügyi, szociális ellátások gazdasági ágba 3,3-szer több forrás került, mint a megelőző évben. Ezen belül a fekvőbeteg-ellátás területén 13-szoros volt a növekedés, mely többek között a nagykanizsai kórház sürgősségi osztályának átadásából és a hévízi gyógyfürdő további bővítéséből adódott. Új befektetések még a szállítás, raktározás gazdasági ágban nőttek 15%-kal, így a megyei ráfordítások egytizedét képviselték. A legnagyobb visszaesés az oktatást és a közigazgatást jellemezte, ahol az előző évnek alig több mint harmadát, illetve négytizedét fordították beruházásokra.

Mezőgazdaság

A megyében 2013-ban némileg kisebb területen, 17%-kal több gabonaféle termett az egy évvel korábinál. Ez az országostól (ahol a növekedés háromtizedes volt) elmaradt ugyan, de a sajátos zalai talajadottságokat figyelembe véve kultúránként így is döntően hozam és átlagtermés növekedése volt jellemző. A gabonafélék betakarított területe 81,8 ezer hektárra csökkent, főként

a kalászosok körében, ahol a tartós hosszú kánikulai időszakok esetenként kedvezőtlenül hatottak a tavaszi vetésű növényekre. Egyúttal 431 ezer tonnára nőtt a termésmennyiség, ami a megelőző évtől eltérően éppen a magas kukorica hozamoknak volt köszönhető.

A kalászos gabonák betakarított területe közel tizedével csökkent, de összhozama így is 5,1%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A kötött talaj ellenére a búza területe az összes kalászos betakarítású növény több mint kétharmadát tette ki. A bő tavaszi csapadék, majd a meleg nyár kedvezett fejlődésének, így 5,2 tonnát arattak hektáronként, 16%-kal többet mint egy évvel korábban. Az árpa átlagtermése ugyanekkor 4,9 tonna/hektárra nőtt. A kisebb betakarított területű triticales átlaghozama 18, a rozsé 13%-kal volt magasabb, mint 2012-ben.

A betakarított terület legnagyobb részét, több mint 47 ezer hektárt a kukorica foglalta el, mely 5,3%-kal több volt az egy évvel korábinál. A nyári nagy szárazság után a hosszú enyhe őszt segítette a szemesedést, így a termésmennyiség igen számottevően, 27%-kal nőtt, s az 5,4 tonnás átlaghozam ötödével volt magasabb a megelőző évinél.

Az olajos magvú növények közül a megyében a repcének van kiemelkedőbb jelentősége. Az őszi búza kiváló előveteményét adó, s a vetésforgóba jól illeszkedő talajtani hatásai miatt több mint 14 ezer hektárra került, mely hasonló nagyságú, mint egy évvel korábban. Átlaghozama 3,0 tonnára emelkedett hektáronként. A napraforgó kisebb betakarított területe tizedével, hozama 14%-kal nőtt. Egy hektárról 2,6 tonna napraforgót takarítottak be, mely meghaladta az egy évvel korábit, s magasabb volt az országosnál is.

A burgonya, mint egyik legfontosabb étkezési és takarmányozási növény szenvedte el a legnagyobb időjárási kárt, a súlyos csapadékhiány miatt a volumene országosan ötödével csökkent. A megyében a termésmennyiség lényegében szinten maradt, míg az átlaghozam a kötöttebb talaj miatt jelentősen (négytizeddel), 18 tonnára emelkedett hektáronként. Ez azonban még így is alatta maradt az országos termésátlagnak.

A 2013. december 1-jei időponttal végrehajtott mezőgazdasági összeírás szerint a megyében az egy évvel korábbihoz képest a főbb haszonállat-fajok állománya eltérően alakult. A szarvasmarha állomány 2013-ban is emelkedett a megelőző évhez képest, melyben az agrártámogatásoknak is jelentős szerepe volt. Az istállózott állatok 11%-os gyarapodása döntően az egyéni gazdaságoknál mért több mint másfélszeres emelkedésből adódott. A tartási kedvet kedvezően befolyásolta a tehéntej felvásárlási árának 13%-os növekedése is. A vágómarhák felvásárlási árának közel egyötödös csökkenése viszont hosszabb távon kedvezőtlen hatással lehet rá. Országosan csak minimális növekedés tapasztalható, ezen belül az egyéni gazdálkodók körében mérséklődött az állomány.

2. tábla

Állatállomány, december 1.

Megnevezés	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Szarvasmarha	23	21	21	20	21	24
Ebből: tehén	9	8	8	8	7	9
Sertés	58	57	59	56	60	50
Ebből: anyakoca	4	4	4	3	3	3
Juh	16	11	16	14	12	18
Tyúkféle	1 716	1 523	952	1 125	1 473	1 358
Pulyka	175	196	197	248	218	186
Méhcsalád	27	33	41	45	53	35

(ezer db)

A vágósertés felvásárlási ára az utóbbi években jelentősen emelkedett, ennek ellenére 2013-ban a sertésállomány 17%-kal fogyott. Egyúttal csökkent az utánpótlást biztosító anyakoca állomány is. Különösen az egyéni gazdák körében volt jelentős a visszaesés, ott negyedével kevesebb jószágot tartottak, mint egy évvel korábban, melyet a gazdasági szervezeteknél tartott állatok számának mérsékelt emelkedése nem tudott ellensúlyozni. Országosan a sertésállomány 1,8%-kal, az anyakocáké 6,6%-kal csökkent.

2013-ban 18 ezer juhot tartottak a megyében, mintegy másfélszer többet, mint egy évvel korábban. Az állomány kilenczetedét az egyéni gazdák nevelték, melynek nagysága 1,7-szer volt magasabb a 2012. évinél. Országosan az állatfaj szerény mértékben gyarapodott, mely az egyéni gazdaságokra és a gazdasági szervezetekre egyaránt jellemző.

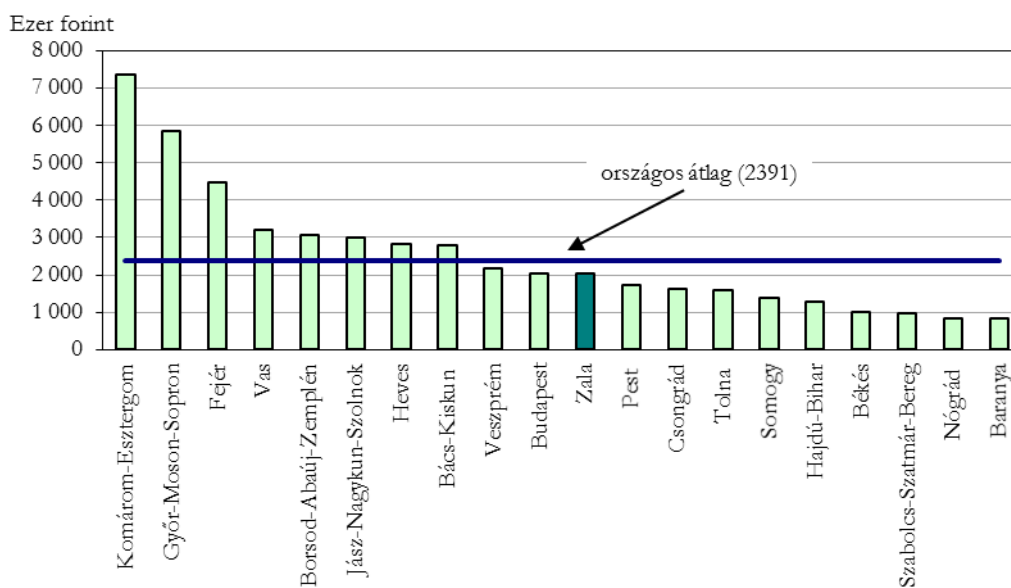
A decemberi összeírás időpontjában Zalában 1,4 millió tyúkot neveltek, 7,8%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A visszaesés itt is az egyéni gazdák körében volt jelentősebb, 16%-os. Kedvező viszont, hogy a tojótyúkok állománya negyedével nőtt, az egyéni gazdálkodók körében pedig meghaladta a háromtizedet. Ebben vélhetően közrejátszott az, hogy 2012-ben az étkezési tyúktojás felvásárlási ára másfélszeresére emelkedett, mely tovább növelte a tartási kedvet. A megyében alacsony a kacsza és a lúd állomány, s azt is csak az egyéni gazdálkodók tartanak. A pulykatartás a korábbi évek felfutása után ismét csökkenő irányzatú, mivel az újraindított zalai feldolgozó üzem átmeneti működése után a gazdasági szervezetek jelentősen leépítették állományukat. A folyamatot az (egyharmados részarányt képviselő) egyéni gazdáknál jelentkező 1,6-szeres emelkedés mérsékelte. Méheket szinte kizárólag egyéni gazdák tartottak, a családok száma kétharmadára csökkent, főként a költés rothadás, atkás betegségek és vegyszeres károk következtében.

Ipar

2013-ban országosan a legalább öt főt foglalkoztató ipari vállalkozások 23 658 milliárd forintos termelése összehasonlításon 1,4%-kal haladta meg az előző évit. Zala megye teljesítménye egy év távlatában 8,3%-kal (ami országosan a legmagasabb) csökkent, s így az országos produktumból való részesedése 2,4%-ra mérséklődött.

7. ábra

Egy lakosra jutó termelési érték, 2013^{a)}

a) A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai.

Egy lakosra átlagosan 2,0 millió forint termelési érték jutott, ami a főváros és a megyék csökkenő rangsorában a 11. helyhez elegendő. A mutató értéke 8,5%-kal kisebb mint 2012-ben, s így ötödével alacsonyabb az országosnál.

A megye ipari termelésének háromtizedét a zalai székhellyel bejegyzett, legalább 50 főt foglalkoztató szervezetek állították elő. 172,8 milliárd forintos teljesítményük összehasonlító áron 11%-kal maradt el a 2012. évitől. A legnagyobb kibocsátó a feldolgozóipar, ahol a csökkenés az átlagnál kisebb mértékű (8,6%) volt, így a termelés 149,6 milliárd forintot tett ki. Az ágazat produktumából a gépipar 35%-kal részesedett, teljesítményük volumene egy év alatt egynegyeddel növekedett. A jelentős emelkedés mögött alapvetően ágazatok közötti átsorolás áll. Ezáltal a gép, gépi berendezések ágazatcsoport termelése több mint háromtizeddel nőtt, s emellett a gépipar más területén is 16–17%-os volt a bővülés. Az említett átsorolás okozta, hogy a gumi-, műanyag, és építőanyagipar termelése több mint ötödével csökkent. A textil- és bőripar drasztikus mértékű (több mint héttized) visszaesése mögött a külföldi kereslet elmaradása húzódik. A feldolgozóipari termelés 23%-át képviselő élelmiszeriparban az export csökkenését a belföldi eladások kismértékű bővülése nem tudta ellensúlyozni, így az ágazat kibocsátása 0,8%-kal elmaradt a 2012. évitől.

8. ábra

Az ipari termelés volumenének változása, 2013^{a)}
előző év azonos időszaka=100,0

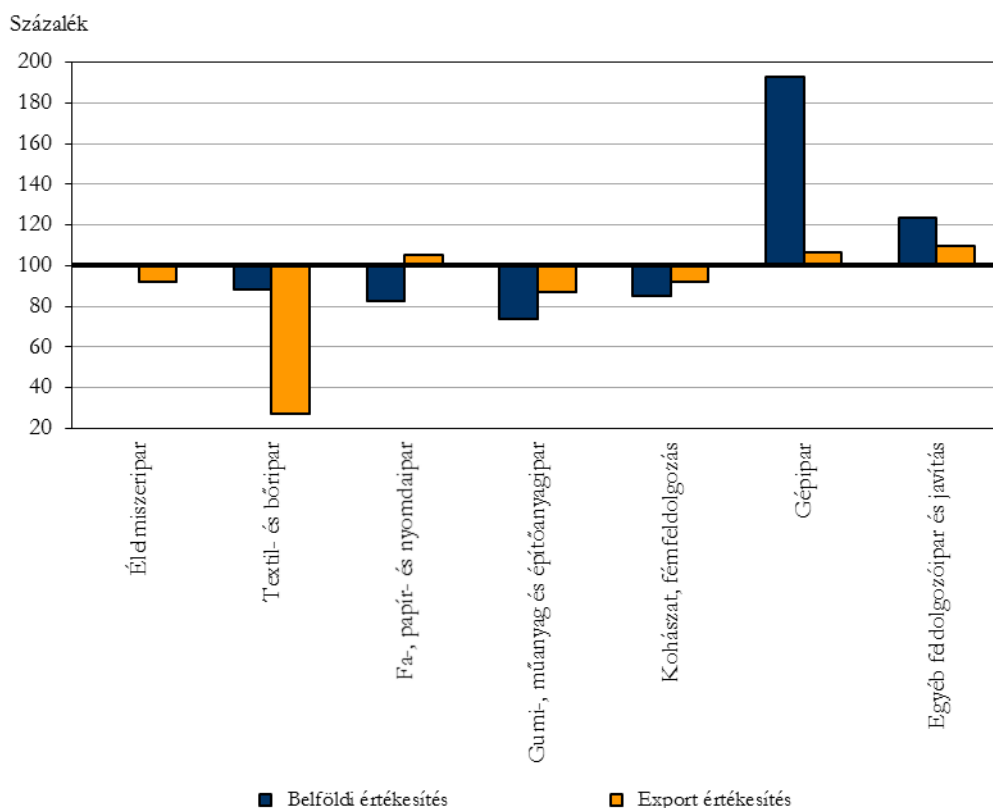

a) A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai.

A megyei székhelyű, legalább 49 főt foglalkoztató ipari vállalkozások az elmúlt évben 173,8 milliárd forint árbevételt realizáltak, összehasonlító áron számolva tizedével kevesebbet mint 2012-ben. A termékek közel fele-fele arányban kerültek exportra és belföldi piacokra. Előbbi viszonylatban az értékesítés 17%-kal, utóbbiban 2,8%-kal csökkent. Az összes bevétel 86%-át a feldolgozóipar realizálta, az ide befolyt összeg 8,1%-kal maradt el az előző évitől. Termékeinek 52%-a került külföldre, mely összehasonlító áron számolva az átlagnál erőteljesebben csökkent, míg a belföldi eladás 3,6%-kal nőtt.

A termelésnél kisebb mértékben (4,9%) csökkent az alkalmazottak száma, ami a termelékenység romlását eredményezte. Az év során a 49 fő feletti szervezetek összesen 10,9 ezer főt foglalkoztattak. Egy foglalkoztatott átlagosan 15,9 millió forint termelési értéket állított elő, 6,2%-kal kevesebbet 2012-ben. A feldolgozóipar mutatója elmaradt az átlagostól, de a csökkenés is kisebb volt annál. A termelékenység legmagasabb (21,5 millió forint) az élelmiszeriparban, legalacsonyabb (5,7 millió) pedig a járműgyártásban volt.

A feldolgozóipar értékesítésének volumenindexei, 2013
2012=100,0

Egy év alatt a 49 fő feletti ipari vállalkozások körében a havi bruttó átlagkereset mind a megyében, mind országosan 4,2%-kal emelkedett. A növekedés ellenére a megyei fizetések 60,8 ezer forintra maradtak el az országostól, s 209,0 ezer forintot értek el. Ezen belül Zalában szellemiek keresete növekedett erőteljesebben (6,2%) s így 381,0 ezer forintot tett ki, ami a fizikaiakénak a 2,3-szeresét jelentette.

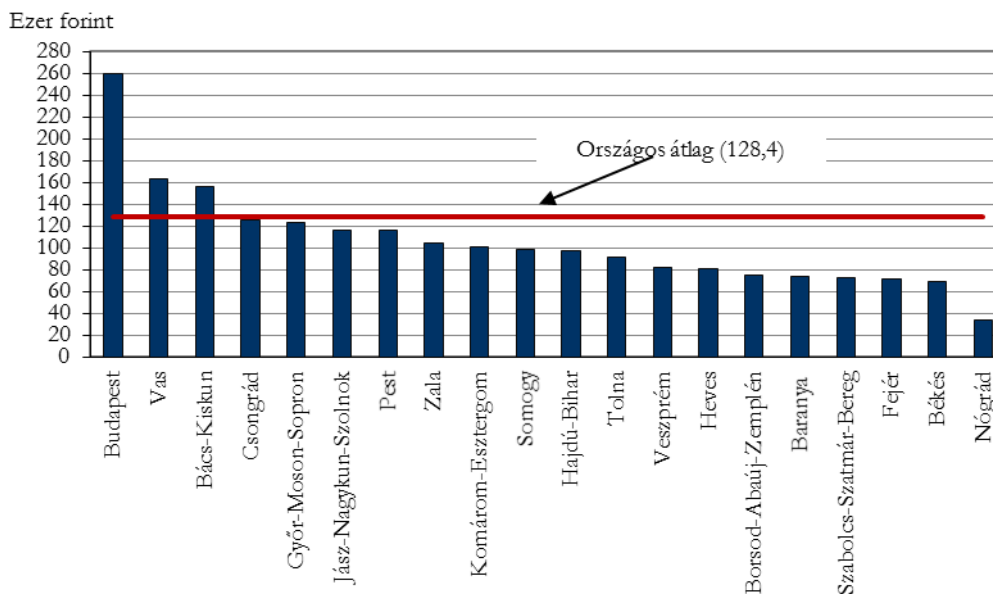
A feldolgozóipar ágazatai közül a fizikai dolgozók a gumi-, műanyag- és építőanyag iparban keresték a legtöbbet (194,1 ezer forint), ami 16%-kal magasabb az iparban jellemzőnél. A legalacsonyabb bruttó fizetés (83,9 ezer forint) fizikaiak esetében a villamos berendezés gyártásban, szellemieknél pedig a textil- és bőriparban volt.

Építőipar

A 2013-ban a legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások teljesítménye országosan 12%-kal emelkedett. Csökkenés mindössze a fővárosban adódott. Hat megyében az éves termelési érték meghaladta az ötven milliárd forintot, közülük Bács-Kiskunban 1,4-szeres volt a növekedés. Borsod-Abaúj-Zemplénben ugyanakkor egynegyed, Hajdú-Biharban és Csongrádban pedig egyaránt egyötödös bővülés mérhető. A kisebb volument produkáló megyék közül a Komárom-Esztergomban bejegyzett szervezetek másfélszer nagyobb értékű munkákat végeztek az egy évvel korábnál.

Egy lakosra országosan átlagosan 128,4 ezer forint építőipari termelési érték jutott. A zalai mutató 105 ezer forintot tett ki, mely az országosnál egynegyeddel alacsonyabb, s ezzel megyék és a főváros közötti kedvező rangsorban a 8. helyen állt.

Egy lakosra jutó építőipari termelési érték, 2013. év

A legalább öt főt foglalkoztató zalai székhelyű építőipari vállalkozások 29,5 milliárd forintos termelése 28%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. Ezen belül az épületek építése, valamint az egyéb építmények főcsoportok közel fele-fele arányt képviselt, az előbbi volumene 31, az utóbbi 25%-kal nőtt.

2013-ban az első három hónapban még csökkent a megye építőipari teljesítménye, a második negyedévtől azonban dinamikus bővülés – a negyedikben több mint másfélszeres – mérhető.

Az építőipari alágazatok közül az egyéb építmények építésének súlya 43%-kal a legnagyobb volt, melynek döntő részét az egyéb építések adták. Volumene ötödével nőtt egy év alatt, melyben jelentős szerepe volt a folyadék szállítására szolgáló közművek átlagon felüli növekedésének. Az épületek építésének súlya az összes teljesítés egyharmadát adta, mely 1,6-szer múlta felül az egy évvel korábbi. Ezen belül a jelentős súlyt kitevő épületek építéséé másfélszer, a kisebb súlyú egyéb építményeké 2,5-szer haladta meg az egy évvel korábbi. Az építőipari volumen egynegyedét adó speciális szaképítések esetében 13%-os volt a növekedés, ahol szinte minden területen emelkedés volt jellemző. Ezen belül a teljesítés zömét adó épületgépészeti szereléseknél a növekedés az átlaghoz hasonlóan alakult. Közülük a villanszerelési, a víz-, gáz-, fűtés-, légkondicionáló-szerelési munkákat vagy az egyéb épületgépészeti szereléseket, a padló-, és falburkolást egyaránt a korábbinál nagyobb teljesítmény jellemezte.

2013-ban az építőipari termeléshez a 10–49 főt foglalkoztató középvállalkozások, illetve az 50 vagy nagyobb létszámúak hasonló mértékben (42–43%-ban) járultak hozzá. A gazdasági ág minden 7. forintját ugyanakkor a mikrovállalkozások termelték, melyek súlya kissé csökkent a megelőző évhez képest.

Az 50 főnél nagyobb létszámú szervezetek teljesítése negyedével múlta felül az egy évvel korábbi, ezen belül az épületek építése az átlagot meghaladóan emelkedett. A szervezetek nagysága többnyire meghatározza az építőiparban végzett feladatok körét is. Így közöttük a munkák közel kétharmadát a közműépítés tette ki, melynek termelése több mint másfélszerese volt az egy évvel korábbinak. Az épületek építése ezen időszak alatt 1,4-szeresére nőtt.

A kisvállalkozások körében az egyéb építmények építése és a speciális szaképítés közel azonos súlyt képviselt, egyenként háromtizednél nagyobb mértékben járultak hozzá a létszám-kategóriához tartozó szervezetek termeléséhez. Az egyéb építmények építése tizedével, a speciális szaképítéseké 17%-kal volt nagyobb, mint a megelőző évben, míg a kisebb súlyú épületek építése 2,1-szerese volt annak. Ez utóbbiaknál az egyéb építések 3,7-szeresükre emelkedtek.

A mikrovállalkozások körében továbbra is szélesebb a tevékenységi kör a szervezetek jellegéből adódóan, ennek ellenére a speciális szaképítés tevékenységük több mint felét tette ki, ami volumenében 7,6% nagyobb az egy évvel korábbinál.

A zalai építőipari szervezetek 2013-ban 40 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, mely közel fele-fele arányban az épületek és az egyéb építmények építését szolgálja. Út, vasút építésére, valamint az épületépítési projektek szervezésére kisebb volt az igény, míg a híd-, alagút építésére, valamint a vízi létesítmények építésére jóval nagyobb mértékű, mint egy évvel korábban. Volumenében ötödével volt több az új szerződések értéke, mint a megelőző évben.

Év végén az eddig megkötött szerződésekből a következő évre áthúzódóan a 2012. évinél mintegy ötödével több maradt, mely további pozitív elmozdulást jelez a megye építőiparában.

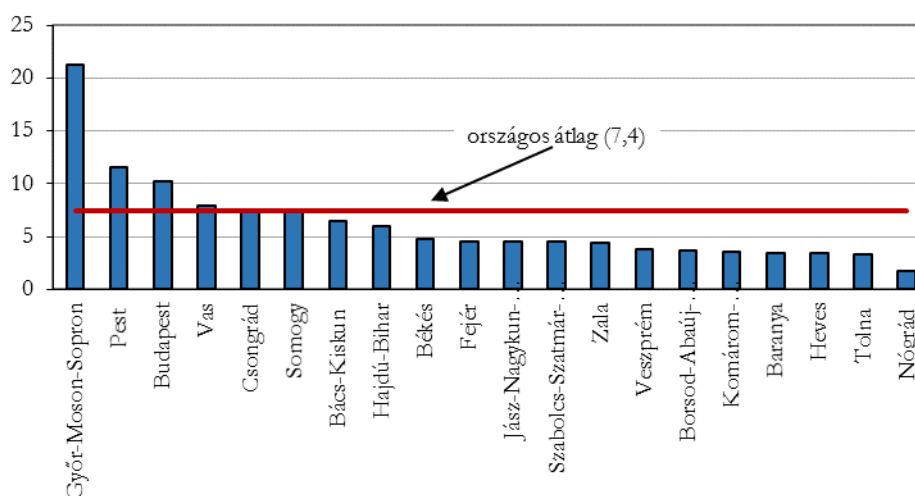
Lakásépítés

A lakásépítésben 2008-ban bekövetkezett fordulat óta néhány megye kivételével évről évre csökken az újonnan átadott otthonok száma. 2013-ban 7293 lakás kapott használatbavételi engedélyt az országban, háromtizeddel kevesebb mint egy évvel korábban. A főváros, valamint Győr-Moson-Sopron és Békés megye kivételével mindenütt csökkent az építkezések száma. Kedvezőtlen kilátásokat jelez, hogy a kiadott lakásépítési engedélyek száma 7536 volt országosan, amely kevesebb mint háromnegyede a 2012. évinek.

2013-ban Zala megyében mindössze 124 új lakásra adtak ki használatbavételi engedélyt a hatóságok, ami alig több mint fele a 2012. évinek. (Az évezred eleje óta egyik évben sem volt ilyen alacsony a megye lakásépítése.) A községekben az átlagosnál kisebb mértékű volt a visszaesés, s így a falvakban 59 lakást vettek használatba. Négytizedük a közvetlenül Balaton-parti településekre koncentráldott. (Az elmúlt évben a községek mindössze tizedén épült új lakás.) A városokban 65 lakásátadás történt, döntő részük a megyeszékhelyen. Az építetők körben továbbra is a természetes személyek szerepe a meghatározó, bár az általuk épített lakások részesedése kissé csökkent, ennek ellenére az építkezések háromnegyede az ő megrendelésükre készült. Az aránytölődásból adódóan 21%-ról 26%-ra emelkedett az értékesítésre szánt lakások aránya.

11. ábra

Az épített lakások tízezer lakosra jutó száma, 2013

Az előző évhez viszonyítva a népességarányos mutató alapján a megye helyzete tovább romlott. Tízezer lakosra 4,4 lakásépítés jutott (az országosnak alig hattizede), ami a megyék, valamint a főváros csökkenő sorrendjében mindössze a 13. helyhez elegendő.

Az építési cél, valamint az építetőkör változásával összefüggésben a használatba vett lakások szobaszám szerinti összetétele is módosult. A lakások közel fele legalább négy szobával készült, s egyúttal 124 m²-re bővült az átlagos lakásnagyság, ami 23 m²-rel tágasabb az országosnál.

Az újonnan átadott otthonok közüzemi vízhálózattal való ellátottsága szinte teljes körű, s 10-ből 9 be van kapcsolva a közcsatorna hálózatba. Az új lakások nyolctizede vezetékes gázzal ellátott, s ezen belül kétharmaduk gázzal fűtött. Folyamatosan emelkedik a lakások komfortossága, a tavaly átadottak közel fele már dupla komfortfokozattal készült, ami 1,6-szer magasabb mint országosan.

A kiadott építési engedélyek számának alakulása a lakásépítések további csökkenését, stagnálását vetíti előre. Az elmúlt évben 178 építési engedélyt adtak ki a hatóságok a megyében, ami a 2012. évinek a nyolctizedét sem érte el, melyen belül a városokban az átlagosnál is erőteljesebb a visszaesés.

2013-ban 33 lakás szűnt meg a megyében, 57-tel kevesebb mint egy évvel korábban. A megszűnések több mint fele avulás miatt következett be, az átlagos alapterületük pedig 70 m² volt. A lakásépítések és megszűnések eredményeként száz épített lakásra 27 megszűnés jutott, másfélszer annyi mint országosan.

Turizmus

2013-ban az ország kereskedelmi szálláshelyein közel 9 millió vendég mintegy 23 millió éjszakára foglalt szállást, előbbi 5,3, utóbbi 4,9%-kal növekedett egy év alatt. A Zala megyében pihenni vágyók számának növekedése elmaradt ugyan az országostól, ennek ellenére a főváros után itt fordult meg a legtöbb vendég.

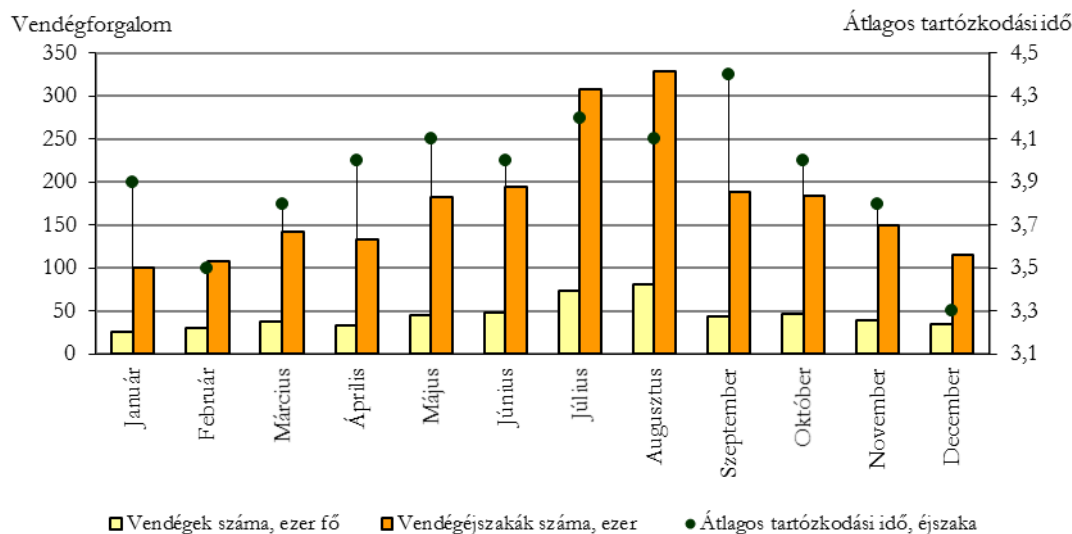
2013-ban 540 ezer turista foglalt szállást a megyében, ami 4,2%-kal több a megelőző évinél. Mintegy kétharmaduk belföldről érkezett, számuk 3,2%-kal nőtt. Külföldről ugyanakkor 6,3%-kal többen látogattak ide.

A külföldi vendégek héttizede az Európai Unió területéről kereste fel megyénket. Legtöbben Németországból és Ausztriából érkeztek, bár előbbieik száma alig több mint 2012-ben. Ezzel szemben a sármelléki reptér újraindításának köszönhetően folyamatosan növekszik az Oroszországból megyénkbe irányuló turistaforgalom. 2013-ban 26,6 ezren érkeztek e relációból (ami egyben a harmadik legtöbb vendéget jelenti), 1,4-szer többen mint egy évvel korábban. Európán kívüli országból 14,2 ezren választották úti célul a megyét, legtöbbszörük (86%) az ázsiai kontinensről érkezett.

A belföldiek és a külföldiek körében egyaránt a szállodák a legnépszerűbbek, a vendégek döntő része (83%) náluk szállt meg, bár forgalmuk növekedése átlag alatti volt. A panziók és az egyéb szálláshelyek (üdülőház, kemping, stb.) népszerűsége erőteljesebben növekedett, a vendégek közül minden hatodik vette igénybe szolgáltatásaikat.

A vendégek számánál nagyobb mértékben nőtt az általuk eltöltött idő hossza. A turisták összesen 2,1 millió éjszakát pihentek a megye kereskedelmi szálláshelyein, 5,8%-kal többet mint 2012-ben. Ezen belül a határon túlról érkezők körében 8,9%-os, a magyarok esetében pedig 3,0%-os volt a növekedés. Az átlagos tartózkodási idő 4,0 éjszakára nőtt, ami másfélszerese az országosnak. Továbbra is a külföldiek maradtak huzamosabb ideig (5,5 éjszaka) szállásukon, míg a belföldiek átlagosan 3,1 éjszakára vették igénybe a szolgáltatásokat.

A vendégforgalom alakulása a kereskedelmi szálláshelyeken, 2013

A növekvő vendégforgalom a kapacitás-lekötés javulását eredményezte. 2013-ban a kereskedelmi szálláshelyek átlagosan 26%-os férőhely-kihasználtsággal üzemeltek, ami kissé elmaradt az országostól. A magasabb komfortfokozatú szálláshelyek az átlagosnál jóval kedvezőbb lekötöttséget értek el, a szállodák 38%-os foglaltsággal üzemeltek. Ezzel szemben az alacsonyabb kategóriájú szálláshelyek férőhely-kihasználtsága 7–22% között alakult.

Zala megye kereskedelmi szálláshelyeinek forgalmát alapvetően a Balaton-part, illetve a gyógyfürdőjéről ismert Hévíz és Zalakaros határozza meg. Hévízen – a sármelléki reptér újraindításának köszönhetően – a külföldi, míg Zalakaroson a belföldi vendégforgalom növekedett. Egy év távlatában a határon túlról Hévízre érkezők száma 4,3%-kal gyarapodott, ami alapvetően az orosz turisták 1,3-szeres növekedésének az eredménye. Hévízre a legtöbben – a külföldi vendégek több mint ötöde – Oroszországból érkeztek, míg a szintén jelentős osztrák és a német vendégszám nem érte el a 2012. évet. A tavalyi évben a pihenni vágyó külföldiek héttizede, a belföldiek 54%-a a két településen foglalt szállást, s az eltöltött vendégéjszakák több mint kétharmada is itt realizálódott.

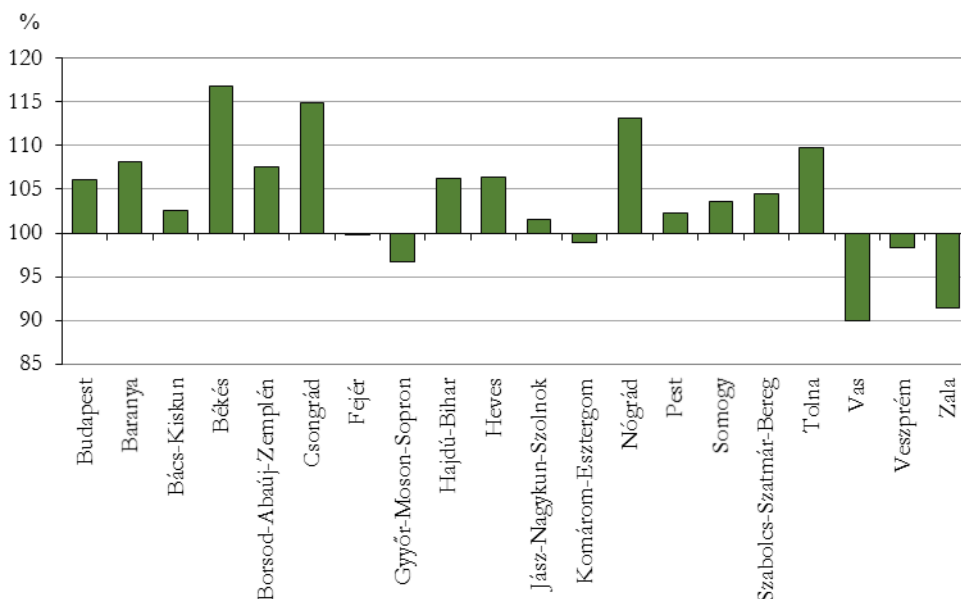
A megye kereskedelmi szálláshelyeinek éves bruttó árbevétele elérte a 28,6 milliárd forintot, amely folyó áron számolva több mint tizedével magasabb a 2012. évinél. A bevétel közel fele, 13,4 milliárd forint szállásdíjból képződött, ami az átlagosnál mérsékeltebben növekedett. A belföldi turizmust a korábbi években élénkítő üdülési csekk felhasználása az adójogszabályok változása miatt megszűnt, szerepét folyamatosan a SZÉP kártya veszi át. Az elfogadó helyek száma folyamatosan bővül, s 2013 év végén 105 zalai szálláshelyen volt lehetőség a kártyát felhasználni. Beváltott értéke 1,9 milliárd forint volt, s így a belföldi szállásdíjbevételeből való részesedése egyharmadot képviselt, ami 6,0 százalékponttal magasabb az országosnál.

Közúti közlekedési balesetek

Az elmúlt évben kedvezőtlenül alakult az országos baleseti statisztika, hiszen 3,4%-kal több, összesen 15691 személyi sérüléssel járó baleset történt közúton. Zala megye baleseti mutatója azonban javult, egy év alatt 8,6%-kal kevesebb, összesen 477 esetet regisztráltak. A tízezer lakosra jutó balesetek számát tekintve a területi rangsor hetedik helyét foglalja el, miközben 2012. év végén még a harmadik legkedvezőtlenebb helyen állt.

A közúti közlekedési balesetek számának változása (2012=100,0)

A balesetek kimenetele jelentősen javult, hiszen 2013-ban 13 közúti tragédia történt, 5-tel kevesebb mint 2012-ben. Szintén csökkent a könnyebb és súlyos sérüléssel járó esetek száma is, előbbi 3,2%-kal utóbbi pedig 16%-kal. Az elmúlt esztendőben 86-ról 59-re mérséklődött az alkoholos befolyásoltág által előidézett balesetek száma, már csupán minden nyolcadikért volt ittas személy a felelős.

A balesetek 92%-át a járművezetők okozták, körükben továbbra is a sebesség nem megfelelő alkalmazása volt a leggyakoribb (45%) előidéző ok. Emellett az elsőbbség meg nem adása, valamint a szabálytalan irányváltogatás és kanyarodási szabályok megsértése eredményezte a legtöbb esetet. Gyalogosok hibájából az előző évi 16-tal szemben 19 eset történt.

2013-ban 589 személy sérült meg a megye közútjain, az egy évvel korábbinál egytizeddel kevesebben. Közülük 18-an életüket veszítették, míg a korábbi évben 20-an haltak meg közúti balesetben. A súlyosan és könnyebben sérült személyek száma is csökkent, előbbieké 15%-kal, utóbbiaké pedig 7,6%-kal. Zala megyében száz balesetben átlagosan 123-an sérültek meg, illetve hunytak el, 2-vel kevesebben mint 2012-ben, s ez az érték az országos átlag alatt maradt 9-cel.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[stADAT-táblák](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

További információ:

kommunikacio@ksh.hu

info.zalaegerszeg@ksh.hu, telefon: (+36-92) 313-780